

[Hans Hedtoft.]

land mellem USA og Danmark bliver tale om ændringer i det grundlag, på hvilket rigsdagens tilslutning er indhentet.

Under et samråd med den højtærede forsvarsminister angående forslaget om en øverstkommanderende har ministeren givet tilsagn om til stadighed at informere rigsdagen om tildeling af styrker. Det er efter min mening en selvfølge, at noget sådant sker, når der er mulighed derfor, og jeg ved, at den højtærede minister er enig med mig heri. På den anden side er det klart, at beslutningen må have den foreslåede formulering, fordi den til enhver tid siddende regering naturligvis må have mulighed for handling i en akut situation.

På de nævnte flertals vegne skal jeg indstille forslagene til vedtagelse.

Jørgen Jørgensen (Lejre): Ved forslaget første behandling henstillede jeg til regeringen, at rigsdagen gennem det udenrigspolitiske navn blev holdt underrettet om forholdenes udvikling i Grønland under opbygningen af Atlantpactforsvaret deroppe. Jeg takker udenrigsministeren for det tilsagn, han overfor udvalget har givet herom. Jeg takker også ministeren for hans tilsagn om, at der ikke vil blive underlagt amerikanske styrker nye forsvarsområder, uden at den danske rigsdag bliver spurgt.

Med hensyn til forståelsen af artikel V, som jeg var inde på ved første behandling her i tinget, går jeg ud fra, at ministeren deler den opfattelse, der er givet udtryk for i forslaget bemærkninger, nemlig at der, før der udarbejdes regler for de amerikanske troppers adgang til og bevægelsesfrihed i de grønlandske forsvarsområder, skal føres forhandlinger og søges opnået enighed mellem danske og amerikanske myndigheder, men at afgørelsen og udstedelse af reglerne ligger hos danske myndigheder.

Om mit partis stilling til selve overenskomsten kan jeg henvise til, hvad jeg har skrevet i betænkningen. Jeg har den opfattelse, at de planlagte forsvarsforanstaltninger er mere omfattende og mere vidtgående end nødvendigt, og jeg nærer af flere grunde stor betænkelighed ved det, der skal iværksættes efter forslaget.

Når mit parti alligevel ikke vil stemme imod forslaget, men vil undlade at stemme ved den endelige afstemning her i tinget, skyldes det, at den nye overenskomst indeholder bestemmelser, hvis gennemførelse vi ikke vil hindre.

Vi ser med tilfredshed, at den tosidede

overenskomst mellem Danmark og Amerika ved dette forslags gennemførelse ophæves, og vi anser det også for at være af betydning, at den nye overenskomst kun er gældende for det samme tidsrum som Danmarks medlemsskab af Atlantpacten. Af disse grunde vil mit parti undlade at stemme ved den endelige afstemning.

Med hensyn til det andet forslag, om udnævnelse af en øverstkommanderende for forsvarsstyrkerne i Atlantområdet, vil jeg med den begrundelse, jeg har givet i betænkningen, anbefale, at man stemmer imod dette forslag.

Viggo Stareke: Jeg har i udvalgets betænkning som del af flertallet givet tilslutning til, at man anbefaler at stemme for forslaget til rigsdagsbeslutning omhandlende Grønland. Derimod har jeg i en mindretalsudtalelse i betænkningen taget afstand fra det andet forslag, om en øverstkommanderende for forsvarsstyrkerne i Atlantområdet m. v.

Grunden dertil er ikke den, at der omtales en øverstkommanderende, idet dette må betragtes som en naturlig konsekvens af udviklingen indenfor Atlantpacten, og heller ikke, at danske tropper kan komme til at gøre tjeneste i Grønland, idet det ikke her drejer sig om eksteritorial tjeneste. Men da forslaget til rigsdagsbeslutning om den øverstkommanderende i andet stykke også omhandler tropper, som kan tildeles den øverstkommanderende af den fælles forsvarsstyrke i Europa, drejer det sig i dette tilfælde om eksteritorial krigstjeneste, hvilket vi fra vor side mener bør være baseret på frivillig tjeneste.

Jeg vil gerne sige til den højtærede forsvarsminister, at jeg er ham taknemlig for den imødekommenhed, han har vist i udvalget, og jeg forstår godt den betragtning, han fremfører, at disse ting må ordnes i fredstid. Jeg vil understrege, at den højtærede forsvarsminister har givet tilsagn om at rådføre sig med rigsdagens organer, hvor det overhovedet er muligt, og at den myndigelse, som han begærer af rigsdagen, sigter på en akut situation, en pludselig situation; men da det hverken står i forslaget eller i bemærkningerne dertil, gælder dette tilsagn kun i den nuværende ministers tid og kan ikke siges at være et tilsagn, som binder en ny forsvarsminister.

Af disse grunde vil jeg tilråde, at man stemmer for forslaget til rigsdagsbeslutning om Grønlandsoverenskomsten i henhold til Den nordatlantiske Traktat, og at man